

Muistio: valtakunnallinen lastensuojelun jälkihuollon johdon vertaisreflektio

Aika: 9.11.2022 Teams-keskustelu

Osallistujat ja työskentely

Vertaisreflektioon osallistui 19 henkilöä. Osallistujat olivat lastensuojelun jälkihuollosta vastaavia sosiaalityön ammattilaisia ja YEE-hankkeen työntekijöitä. Edustettuina olivat Etelä-Savo, Kainuu, Kanta-Häme, Keski-Pohjanmaa, Lappi, Pohjois-Pohjanmaa, Pohjois-Savo, uusimaa, Varinais-Suomi sekä toimijoita, jotka työskentelevät ylimaakunnallisesti tai valtakunnallisesti.

Puheenjohtajana Tanja Hirschovits-Gerz, järjestäjänä ja kirjurina Niina Weckroth ja Pirjo Ruti-Laakso

Vertaisreflektiossa hyödynnettiin Menti-kyselyä keskustelun lomassa ja osallistujat pääsivät tuottamaan tietoa yhteiskehittämiseen tulevaisuuden jälkihuollosta. Käytössä oli myös Padlet, jonne osallistujat voivat jakaa kokouksen aikana ja sen jälkeen kokemuksia ja näkemyksiä.

Edellisen muistion läpikäynti

Käytiin läpi edellisen 13.9.2022 kokouksen havainnot tiiviisti.

Ajankohtaista keskustelua

Käytiin keskustelua lastensuojelun jälkihuollon tämänhetkisestä tilasta. Haasteena on, että eri alueiden käytännöt eivät ole yhtenäisiä, mm. koska lastensuojelun jälkihuolto sijoittuu palvelurakenteessa eri tavoin. Osalla alueista jälkihuolto sijoittuu lastensuojelun alle ja osalla alueista taas aikuissosiaalityön kokonaisuuteen. Huolen aiheena heräsi kysymys, päädytäänkö hyvinvointialueille siirryttyä samaan tilanteeseen kuin nyt kuntien välillä on. Tähän kaivataan selkeyttä.

Jälkihuollon kuulumisia Vantaa-Kerava alueelta: Vantaa-Keravalla jälkihuolto kuuluu aikuissosiaalityön tehtäväalueelle ja jälkihuollolla on oma yksikkö. He ovat saamassa lisää resursseja. Tasalaatuisuus on pyritty huomioimaan, tarjotaan jälkihuoltoa myös muiden kuntien nuorille, jotka ovat muuttaneet Vantaa-Kerava alueelle.

Kotoutumisasiakkaat, joihin lukeutuu ilman huoltajaa maahan saapuneet nuoret, siirtyvät sosiaalihuoltolain mukaisten palvelujen alle. Jokaisella nuorella on subjektiivinen **oikeus sosiaalihuoltolain mukaiseen palvelutarpeen arviointiin ja sitä kautta saa ne palvelut, joita tarvitsee.**

Kotoutumista edistävä laki muuttuu vuonna 2025, mutta vastuu siirtyy sosiaalihuollolle jo keväällä 2023.

Keskusteltiin **tiedon siirtymisestä tulevien hyvinvointialueiden välillä**, nuoren muuttaessa toisella hyvinvointialueella olevaan kuntaan. Ihmissuhteen säilyminen on merkityksellistä, vaikka nuori muuttaa toiselle paikkakunnalle. Siirtymiin ei ole yksiselitteistä ratkaisua. Tässä voi asiakaskohtaisesti miettiä nuoren etua, säilyykö jälkihuolto entisellä paikkakunnalla muutosta huolimatta. Huomiona, että nuorella on oikeus asuinpaikkakunnan palveluihin. **Tiedon kulku eri alueiden välillä ja nuorilähtöisyys ovat keskeisessä asemassa.** Hyvänä käytäntönä todettiin sosiaalityöntekijälle vastinpari sosiaaliohjaajasta.

Keskustelua käytiin **lastensuojelun- ja jälkihuollon asiakasmitoituksesta**. Lastensuojelun lakisääteinen asiakasmitoitus vaikuttaa myös jälkihuoltoon. Asiakasmitoitukset tulee vastaan, kun tehdään yhdenmennyä työtä. Resurssi täytyy järjestää ja silloin priorisoidaan alaikäisiä lastensuojelun asiakkaita. Sosiaalityöntekijät kokevat, että sopiva asiakasmäärä olisi 50 asiakasta, kun työparina on sosiaaliohjaaja. Valtakunnallisesti tällä hetkellä asiakasmäärät vaihtelevat paikkakunnista riippuen. Jälkihuollon asiakasmäärät ovat tällä hetkellä runsaita ja joillakin paikkakunnilla edelleen kasvua, mikä on kestäväntöntä palvelun laadun kannalta. Jonkinlainen mitoitus täytyisi saada sekä sosiaaliohjaajille että sosiaalityöntekijöille myös jälkihuoltoon. **Nykyinen laki ei velvoita**, että jokaisella jälkihuollon nuorella tulisi olla **oma vastuusosiaalityöntekijä**. Keskustelussa nousi esiin, että joissakin kunnissa on linjattu ainakin toistaiseksi, että jokaisella nuorella vastuutyöntekijänä on sosiaalityöntekijä. Vaihteleva käytännöt tulivat esiin ja jälkihuollon tasalaatuisten palveluiden tuottamiseksi tähän **tarvitaan lakimuutos**. Sosiaaliohjauksessa tavoitellaan asiakasmääräksi 25 jälkihuollon asiakasta. Tällä hetkellä asiakasmäärät vaihtelevat runsaasti sosiaaliohjaajilla paikkakunnasta riippuen.

Keskustelua käytiin **nivelvaiheista; jälkihuollosta pois siirtyminen ja jälkihuoltoon siirtyminen**. Varsinais-Suomessa on pohdittu, että siirtymän valmistelu jälkihuoltoon alkaisi perhehoidossa oleville vähintään vuotta aiemmin ja laitoksessa oleville vähintään puolivuotta aiemmin. Kun työntekijä vaihtuu, niin kenellä on nuoren kokonaisuus hallussa? Jos järjestämisvastuu siirtyy, niin huomioidaan, että maksuvastuu ja palveluiden järjestämisvastuu ovat eri asia.

Turussa ja Vantaalla on ollut käytäntönä järjestää kaksi kertaa vuodessa perhehoidon infotilaisuuksia. Infotilaisuuksien teemana on ollut jälkihuolto. Perhehoitajat toivoivat, että infoja järjestetään aikaisemmin, kuin vasta siinä vaiheessa, kun sijoitettu nuori on 17-vuotias. Tässä iässä täysi-ikäisyys tulee kovin nopeasti ja jälkihuollon itsenäistymistä ei ehdi harjoitella riittävästi. Hyvänä käytäntönä olisi, jos jälkihuollon asiakassuunnitelmapalaveriisiin tulisi systeminen tiimi mukaan.

Yhteisesti todettiin, että itsenäistymiseen **tähtäävä työskentely on vaihtelevaa** valtakunnallisesti. Valtavan iso ero itsenäistymistaitojen harjoittelemisessa on jo sijoituksen aikana.

SeAMK

SONet BOTNIA

LASTENSUOJELUN
KEHITTÄMISYHTEISÖ

Diakonissa-
laitos

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Nuorten itsenäistymiskäytännöissä ja itsenäistymisen harjoittelussa on havaittu eroja eri lastensuojelu yksiköiden ja perhehoidon välillä. **Tarvitaan ohje siirtymään joka sisältäisi itsenäisen elämän harjoittelun kriteerit.**

Keskustelua herätti **itsenäistymisvarojen käyttö**. Työntekijällä täytyy olla riittävästi aikaa käydä nuoren kanssa keskustelua, miten talous hoituu ja miten sitä opetellaan. Taloustaitojen valmentamiseen tarvitaan lisää taitoja ja koulutusta työntekijöille. Miten keskustellaan ja miten ohjataan.

Toivotaan käyttöön **yhtenäistä ohjetta jälkihuollon taloudellisesta tuesta**. Mikä on **minimitaso**, mikä kuuluu jälkihuollon taloudelliseen tukeen. **Mihin nuoren itsenäistymisvaroja käytetään ja mihin taas voidaan myöntää taloudellista tukea**. Todettiin, että nuorta ohjataan ja tuetaan itsenäistymisvarojen käytössä, mutta nuoren täytyy voida itse määrittää, mihin hän itsenäistymisvaroja käyttää.

Keskusteluissa nousi esiin **harkinnanvarainen jälkihuolto**, millä kriteereillä kunnat nuoria tähän ottaa. Mitä tarkoittaa harkinnanvaraisen jälkihuollon kannalta, jos rahat ovat tiukassa.

Ohjeita ja materiaalia hyvinvointialueelle siirtymän tueksi ja palveluiden järjestämiseksi sekä tuottamiseksi

- Valvira on työstämässä lastensuojelun jälkihuollon järjestämistä tukevaa valtakunnallista ohjetta, joka julkaistaan marras-joulukuussa 2022.
- Etelä-Pohjanmaalla on kirjoitettu jälkihuollon toimintaohje n. 20 sivun kooste siitä, mitä työntekijän tulisi muistaa. Tämä luovutetaan joulukuun lopussa sähköiseksi Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueelle. Toimintaohje on ollut kommenttikierroksella ja tähän liittyen on tullut viestiä, että sitä voi käyttää myös perehdytyksessä. Lisätietoa ja ilmoittautuminen YEE:n yhteiskehittämisen foorumiin 14.12.2022, jossa kerrotaan lisää julkaisusta: [Aikuistuvien nuorten tuki hyvinvointialueiden aikakaudella](#).
- Vantaa on parhaillaan työstämässä sijaishuoltoaikaisen itsenäistymisen mallia, jossa on rakennettu omat mallit perhe ja laitoshuoltoon. Se on toivetila ja materiaali, jota voisi hyödyntää ostopalveluiden laatuksien kanssa.
- [Lasten ja nuorten lastensuojeluopas](#) on julkaistu. Oppaassa on tietoa myös [jälkihuollosta](#).
- [Lastensuojelun käsikirja, jälkihuolto](#)
- Jälkihuollon taloudellisesta tuesta on tulossa lisätietoa Lastensuojelun käsikirjaan lähiaikoina.
- Mirjam Araneva lasten suojelu -kirjan uusi versio julkaistaan 25.12.2022. Siinä hyvää ohjeistusta jälkihuollon laadukkaaksi toteuttamiseksi.

SeAMK

SONet BOTNIA

LASTENSUOJELUN
KEHITTÄMISYHTEISÖDiakonissa-
laitos

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

- YEE-hanke vei koostetun aikuistumisen tuen kokonaisuudistusta koskevan viestin eduskuntaan 23.9.2022. Viesti ja sen kannanotto mm. erityiseen tukeen ja asiakasmitoitukseen on luettavissa hankkeen verkkosivuilta kodasta julkaisut ja materiaalit. Tässä suora linkki: [Aikuistumisen tuen kokonaisuudistus – yhdenvertainen tuki ja palvelut nuorille vuoteen 2027 mennessä](#)
- [Nuorten viestit eduskunnalle 22.9.2022, "Teillä on voima valta ja vastuu kuulla meitä."](#)
- Kuntaliitto, hyvinvointialueiden vastuut [Lastensuojelutunnin tallenne](#) ja [materiaalit](#).

Muista ilmoittaa muuttuneet yhteystietosi, jotta saat jatkossakin [YEE-hankkeen verkostokirjeen](#).

YEE-hankkeen loppuseminaari pidetään maaliskuussa 2023.

Seuraava lastensuojelun jälkihuollon johdon vertaisreflektio on 27.1.2023 klo 12–14

SeAMK

SONet BOTNIA

LASTENSUOJELUN
KEHITTÄMISYHTEISÖ

Diakonissa-
laitos

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

